

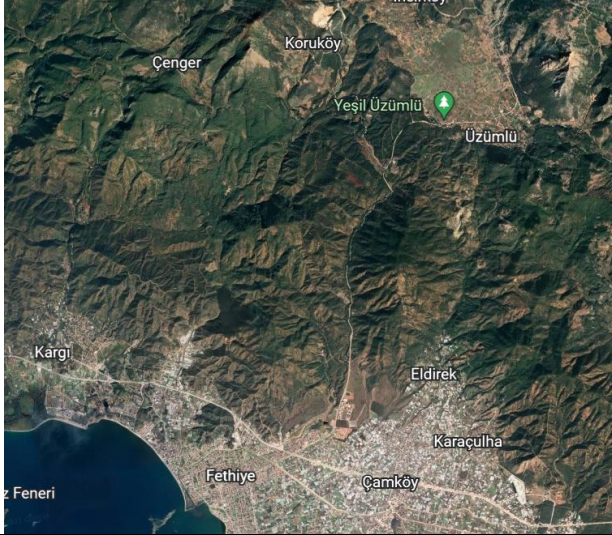

R092X		YEŞİLÜZÜMLÜ DASTARI										TOPLAM PUAN:		112					
GENEL SIRALAMA (101)		Doğal ve Manzaralı Yerler (24)					Kültürel ve Tarihsel Değerler (41)					Rekreasyon Faaliyetleri (9)		Etkinlik ve Festivaller (28)					
36							17												
TURİZM TEMASI											ÇEKİM GÜCÜ	DOĞRUDAN ÇEKİM							
Deniz Turizmi	Ekoturizm	Etkinlik Turizmi	Gastronomi Turizmi	Kent Turizmi	Tarihsel ve Arkeolojik Kültür Turizmi	Kültürel Miras Turizmi	Likya Yolu Turizmi	Sağlık Turizmi	Spor Turizmi	Su altı ve dalış turizmi		TAMAMLAYICI ÇEKİM		X					
												KORUNMASI GEREKEN							
											SWOT SONRASI DEĞERLENDİRME		GELİŞTİRİLMESİ GEREKEN		X				
											ÖNCELİĞİ OLMAYAN								
											GEREKSİZ								
																			
1	Adı (Tarihsel süreci içinde bilinen ve kullanılan adları)					YEŞİLÜZÜMLÜ DASTARI													
						<i>Doğal – manzaralı yer</i>													
						<i>Rekreasyon faaliyeti</i>													
						<i>Kültürel ve tarihsel değer</i>					X								
						<i>Özel etkinlik ve festival</i>													
						<i>Konaklama</i>													
						<i>Kongre / toplantı olanağı</i>													
						<i>Yiyecek içecek hizmeti</i>													
						<i>Alışveriş</i>													
						<i>Çeşitli hizmetler</i>													
						<i>Ulaştırma ve altyapı</i>													
						<i>İş gücü</i>													
2	Tanımı - Niteliği (Ne tür bir etkinlik alanı olduğunu vurgulayan tanım)																		

3	Mevkii (Mevkii, adresi + Google map üzerinde gösterilebilir)	
4	Öyküsü (Neden çekim yarattığını açıklayan kısa öyküsü)	<p>Üzümlü Dastarı / Yeşilüzümlü Dastarı, el dokuma tezgâhlarında % 100 pamuk ipliği kullanarak, belirli motiflerle, kendine ait bir dokuma tekniği kullanılarak üretilen ince dokumadır. Bu dokumanın rengi, doğal pamuk rengi olan krem rengidir ve kullanılıp yıkandıkça beyazlaşır. Dokumayı diğer dokumalardan farklı kılan 2 özelliği mevcuttur:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çözgü ve atkıyı oluşturan pamuğun bükümlü (ortalama 600 – 800 turlu kıvrak iplik) olmasıdır. Bundan dolayı esnek, dalgalı ve kırışık bir özelliğe sahip olur. Yazın serin, kışın sıcak tutma özelliğine sahiptir. Yıkandıktan sonra enden ve boydan yaklaşık %10 oranında daralır. 2. Dokuma yapılırken, belirli bir tekniğe göre üzerine motifler konur. Halk arasında “nakış ya da yanış” olarak da adlandırılan bu motifler Yeşilüzümlü Dastarını diğer dokumalardan ayıran en önemli unsurdur. <p>Dastar; Yeşilüzümlü yöresinde kadınların başını örtmek için dokudukları ürüne verilen isimdir. Günümüzde dastar yalnızca başörtüsü olarak değil, özellikle çocuk, kadın ve erkek giyimi için kullanılabilen ürüne dönüşmüştür. Başörtü olarak dokunan dastar; iki kanatın dokunduktan sonra enlerinin birleştirilmesinden (tığla ya da iğneyle) meydana gelir.</p> <p>Fethiye yöresinde başta Yeşil Üzümlü beldesi olmak üzere İncir Köy, Paşalı ve Ortaköy’de mekikli dokuma tekniği kullanılarak dastar üretilmiştir.</p> <p>Yeşilüzümlü Mahallesi günümüzde Kadyanda Antik Kentinin yanı sıra, ismi ile özdeş üzümü, bundan elde edilen şarabı ve dastar dokumaları ile Fethiye’nin diğer yörelerindeki seracılık ve turizm potansiyelleriyle yarışarak kendine yer bulma çabası içerisinde.</p> <p>Üzümlü başta olmak üzere, İncirköy, Ortaköy ve Paşalı’da üretilen dastar dokuması; Türk boylarının bölgede yerleşik düzene geçişi kadar eskidir. Erken dönemlerde çevre köylerde yetiştirilen ipek kozalağının işlenmesi ile üretilen ipekli dokuma zamanında Bursa yöresi ile kıyaslanacak düzeydeydi.</p>

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

	<p>Hatta sarı kozadan elde edilen ipekle doğal rengiyle dokunan dastar yüksek tabakanın aradığı ulaşılmaması zor bir üründü. Ne yazık ki sarı koza bölgede bilinmezliğe uğradığı gibi ipek böceği yetiştiriciliği de kaybolup gitmiştir.</p> <p>Düne kadar ihtiyaç için üretilen konu komşunun gelinlik çağındaki kızlarına hediye olarak sunulan dastar dokuması son yüzyıllarda teknolojinin gelişmesine paralel olarak üretilen dokumaların bolluğu karşısında tutunamayarak önceleri depolarda günümüzde de otantik mekân ve Müze salonlarının çeşitliliğine katkı sağlamak amacıyla kendilerine ayrılan görsel yerlerini almışlardır.</p> <p>Ancak son yıllarda teknolojinin insanlara sunduğu ürünlerin birçoğundan kaçış ve tekrar doğal olana dönüş söz konusudur. Bu nedenle dastar dokumasında kullanılan doğal pamuk ipliğinin bol ve kolay temin edilebilirliği, kullanım alanının çokluğu, yöremizi ziyaret eden turistlerin gittikleri bölgenin otantik kültüründen örnekler taşımak amacıyla alışveriş yaptıkları düşünüldüğünde dastarın önümüzdeki yıllarda yörede aranılan bir ürün konumuna yükselmesi olasıdır.</p> <p>Dastar; Yöremizde kamçısız tezgâh kullanılarak, ağartılmış pamuk ipliği ile tercihen üzerine aynı renk iplikten desenlerin atıldığı karakteristik bir dokuma cinsidir. Dokumada atkı ve çözgü olmak üzere iki çeşit iplik kullanılır. Boyuna uzananlara çözgü, enine uzananlar atkı iplikleridir. Dokumada en ve boyda aynı bağlantıyı tekrar eden örgü kompozisyonuna dokuma örgüsü adı verilir. Üzümlü dastar dokumacılığında bez ayağı örgü tekniği kullanılmaktadır. Bez ayağı örgüsü, örgü çeşitlerinin en eskisi, bağlantısından dolayı en basitidir.</p> <p>Bez ayağı dokuda, çözgü ipliklerinin yükselme ve alçalmaları aynı seviyededir. Çözgü ipliği sıklığı, atkı ipliği sıklığına eşitse dokunun taneli bir görünümü vardır. Çözgü ipliğinin atkı ipliğinden daha yoğun olduğu hallerde daha hafif enine rips görünümü, aksi taktirde uzunlamasına rips görünümü verir. Çaprazlamadan meydana gelen delicikler dokuya ayrı bir karakter sağlar. Çaprazlanan iki ipliğin bağlantılarının sık olmasından nedeniyle, doku sağlam ve dayanıklı bir yapıya sahip olur.</p> <p>Dastar dokumasında; topak yanış, sulu yanış, sülük yanış, çengel yanış, kilim yanış, deveboynu gibi motifler kullanılır. Bu motifler, dokumanın boynuna ve enine doğru tekrarlanarak, kullanılacak mekâna göre kompozisyonlar oluşturulur. Desen ve motiflerin küçük olanları dokumanın bütün yüzeyine belirli aralıklarla da yerleştirilebilir. Bu türe benekli kompozisyon adı verilir. Madalyon kompozisyonunda, kare yüzeyin köşeleri üçgen motiflerle yumuşatılır, orta bölümdeki boşluğa tercihen baklava dilimi veya şematik canlı figür yerleştirilir.</p> <p>Günümüzde dastarın kullanım alanları ihtiyaca göre</p>
--	--

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

		çeşitlenmiştir. Kullanım alanlarının yaygınlaşarak çoğalması tanınmasına bağlı olarak gelişecektir. Aynı şekilde üzerlerinde işlenen kompozisyon ve motiflerin çeşitliliği de kendine gösterilen değer ölçüsünde gelişecektir.					
5	Ulaşım / yol durumu (Ulaşım - yol durumu verileri. Nasıl ulaşılabilir?)	Özel / kiralık araç				X	
		Seyahat acentesi tur organizasyonu				X	
		Toplu ulaşım araçları				X	
		Yürüyüş - bisiklet				X	
		Diğer – Notlar:					
6	Altyapısı ve erişilebilirlik verileri	Yol	Elektrik	Su	İş gücü	İnternet	WC, Hijyen Olanakları
		X	X	X	X	X	X
		Not:					
7	Sahip olduğu çevre değerleri ve özellikleri	Yeşilüzümlü, Fethiye'ye 20 km mesafededir. Fethiye'den Çameli'ne (Denizli) giden yol üzerindedir. Geleneksel yapıllı evlerin korunduğu mahallenin 7km yakınında Cadianda antik kenti yer almaktadır. Her yıl Nisan-Mayıs aylarında Yeşilüzümlü Dastar ve Kuzugöbeği Festivali düzenlenmektedir.					
8	Yakınındaki yeme içme tesisleri ve özellikleri	Yeşilüzümlü'de restoranlar mevcuttur.					
9	Yakınındaki konaklama tesisleri ve özellikleri	Apart evler ve kiralık villalar mevcuttur.					
10	Yakınındaki ilk yardım ve sağlık merkezlerinin erişim bilgileri	Aile Sağlığı Merkez, vardır.					
11	Yakınındaki Spor ve eğlence tesisleri ve özellikleri	----					
12	Yakınındaki alışveriş olanakları ve özellikleri	Küçük marketler vardır.					
13	Yöre halkının bakışı, sahiplenışı ve koruma - geliştirme çabası	Yeşilüzümlü'de birçok evde dastar tezgâhı bulunur. Ziyaretçilere açık olan tezgah atölyelerinde turistlere doğrudan satış yapılmaktadır. 2022 yılında Üzümlü Dastarı üretimini ve tanıtımını arttırmak için Fethiye Belediyesi ve Likya Kadın Kooperatifi girişimi ile Yeşilüzümlü'de Durmuş Demirci Sosyal Tesisi hizmete açılmıştır.					
14	İlgi gösteren kesimler, ziyaretçi / tüketici sayısı ve profili	Yöre halkı, yerli ve yabancı turistler.					
15	Ziyaret / kullanım / tüketim için en uygun sezon	Tüm yıl					
16	Kayda değer diğer özellikleri	20.11.2020 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından coğrafi işaret tescil belgesi almıştır. Bölgenin başta gelen kıymetli kültürel ürünüdür.					
17	Farklılık derecesi (Turistler birçok seçeneğe sahip olduğunda, yeni ve farklı bir çevre sunan bir varış yeri seçerler. Farklılık, turistik ürünü "satmak için kullanılan" nihai özellik olabilir. Diğer benzer çekim merkezleriyle karşılaştırması için dört noktalı bir ölçek)	Ulusal veya uluslararası öneme sahip bir çekiciliği temsil eder				4	
		Pazardaki benzer az sayıdaki merkezlerden biri olan çekim				3	X
		Piyasadaki ortalama çekiciliği temsil eder				2	
		En çok çevresindeki topluluklardan gelen ziyaretçilere hizmet veren bir cazibe merkezini tanımlar.				1	

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

18	Kalite (Fiziksel görünüm, işletme prosedürleri, müşteri memnuniyeti ve bir turizm kaynağının diğer özelliklerini değerlendirmek için beş puanlık objektif bir genel değerlendirme.)	Üstün	5	
		İyi	4	X
		Ortalama	3	
		Şöyle böyle	2	
		Kalitesiz	1	
19	Çekim gücü – cazibe (Önemli bir ekonomik getiri elde etmek için yeterli ziyaretçi çekebilir mi? Çekme gücü, çekim merkezini ziyaret etmek için belirli bir mesafeye seyahat edecek turist sayısı ile ölçülür. Dört puanlık bir ölçek.)	Cazibe, çok devletli, ulusal veya uluslararası bir pazardan çekilme potansiyeline sahiptir	4	
		Cazibe, bölgedeki büyük bir metropol alanından çekilme potansiyeline sahiptir	3	X
		Cazibe, bölgedeki turistleri çekme potansiyeline sahiptir ancak bölgedeki belli başlı şehirlerden değil	2	
		Cazibe, çoğunlukla yerel topluluktan ve bitişik alandan çekecektir.	1	
20	Turistik çekim gücünü oluşturan özellikleri – güçlü yönleri	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi işaret tescil belgesi olması, Tekstil sektöründe farklı kullanım amaçlarına uygun özelliklerde üretilebilen ürün olması,		
21	Gelişmesini engelleyen Sorunlar ve yetersizlikleri – zayıf yönleri	<ul style="list-style-type: none"> Üretimin ve üreticinin korunması yönündeki eksiklikler Nihai tüketiciye ulaşım kanallarının az olması		
22	Gelişimi ve çekim özelliğini arttıran fırsatlar	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi işaret belgeli kültürel ürün olması		
23	Gelişimi ve çekim özelliğini azaltan tehditler	<ul style="list-style-type: none"> Üreticinin yeterince desteklenmemesi, Dokumayı bilen kadınların gün geçtikçe azalması		
24	Seyahat güdüsü (motivasyonu) (Turistlerin belirli bir kaynağı ziyaret etmelerinin beş nedeni ve çekim merkezi için ziyaretçilerin motivasyonu en iyi tanımlayan bir yanıt)	Çevre, manzara.	Estetik	
		Aileyi ve arkadaşlarını ziyaret etmek, köklerini bulmak, arkadaşlık	Aidiyet	
		Kültürel nedenlerden, eğitim programlarından dolayı.	Bilgi	X
		Ziyaretçiler kaçış, kum ve güneş, gerginlik azaltma istiyor.	Dinlenme	
		Ego geliştirme, sosyal tanınma, statü ve prestij arayışı.	Statü	
25	Ekolojik ve sürdürülebilir turizm açısından uygunluğu	Uygundur		
26	Genel değerlendirme	A - Hazır	B – Neredeyse Hazır	C – Potansiyel Hazır
		X		
27	SONUÇ: <ul style="list-style-type: none"> Yeşilüzümlü dastarı Fethiye ve Seydikemer bölgesi turizmi için değerli bir kültürel çekim merkezidir. Kıymet takdiri belirleme anketleri sonucunda, genel sıralamada 101 çekim merkezi arasında 36, Kültürel ve tarihsel yerler dizininde 41 çekim merkezi arasında 17. sırada yer almasının nedeni, el dokumalarının ülkemizin her yerinde süregelen bir gelenek olmasına karşın, özelde dastarın farklılık ve kalite göstergelerinin yüksek olmamasıyla açıklanabilir. Yeşilüzümlü dastarı diğer metropoller ve yurtdışından turist getirebilecek güce sahip değildir ancak, bölgeye tatil amacıyla gelen turistlere sunulabilecek iyi bir kültür ve alışveriş turu ürünüdür. Bu özelliği ile tamamlayıcı çekim gücüne sahiptir. Yapılan Swot analizi sonrasında Yeşilüzümlü dastarı geliştirilmesi gereken çekim merkezi olarak değerlendirilmiştir.			

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

- Aşağıda saptanan öneriler doğrultusunda yapılacak iyileştirme çalışmaları ile, Yeşilüzümlü dastarının daha fazla turizm çekim gücü yaratacağı ve bölge ekonomisine katkısının daha fazla olacağı düşünülmektedir.

ÖNERİLER:

- Tanıtım ve markalaşması için çalışma yapılmalıdır,
- Ulusal ve uluslararası fuarlara katılımın devam ettirilmesi tanınırlığını arttırmak açısından yararlıdır.
- Kooperatif aracılığıyla yapılan eğitim ve üretim çalışmalarının sürekliliği ve yöre halkının katılımı sağlanmalıdır.
- Evlerdeki tezgahlarında dastar dokuyanların ürünlerinin satışı için destek olunmalıdır.
- Nihai ürünlerin tanıtımı ve satışı için yapılan defilelerin bölge tanıtımında etkin bir araç olduğu ve bölgenin marka değerine ve ürünlerin tanınırlığına katkı verdiği dikkate alınarak, bu tür etkinliklerin sürdürülmesi sağlanmalıdır.